Ovaj je dokument samo dokumentacijska pomoć za čiji sadržaj institucije ne preuzimaju odgovornost.

►**B**

DIREKTIVA 2002/47/EZ EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

od 6. lipnja 2002.

o financijskom kolateralu

(SL L 168, 27.6.2002., str. 43)

Promijenila:

		Službeni list		
		br.	stranica	datum
►**M1**	Direktiva 2009/44/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 6. svibnja 2009.	L 146	37	10.6.2009
►**M2**	Direktiva 2014/59/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014.	L 173	190	12.6.2014

▼B

DIREKTIVA 2002/47/EZ EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

od 6. lipnja 2002.

o financijskom kolateralu

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o Europskoj uniji, a posebno njegov članak 95.,

uzimajući u obzir prijedlog Komisije ([1]),

uzimajući u obzir mišljenje Europske središnje banke ([2]),

uzimajući u obzir mišljenje Gospodarskog i socijalnog odbora ([3]),

u skladu s postupkom predviđenim u članku 251. Ugovora ([4]),

budući da:

(1) Direktiva 98/26/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 19. svibnja 1998. o konačnosti namire u platnim sustavima i sustavima za namiru vrijednosnih papira ([5]) predstavlja prekretnicu u uspostavljanju čvrstog pravnog okvira za platne sustave i sustave za namiru vrijednosnih papira. Provedba te Direktive pokazala je važnost ograničavanja sistemskog rizika svojstvenog takvim sustavima, koji proizlazi iz različitih utjecaja više pravosudnih sustava, te prednosti zajedničkih pravila koja se odnose na kolaterale ustanovljene u tim sustavima.

(2) U Komunikaciji od 11. svibnja 1999. Europskom parlamentu i Vijeću o financijskim uslugama: provođenje okvira za financijska tržišta: plan djelovanja, Komisija je započela, nakon savjetovanja sa stručnjacima za tržište i nacionalnim tijelima, rad na daljnjim prijedlozima za zakonodavno djelovanje vezano uz kolateral, pozivajući na daljnji napredak u području kolaterala, koji bi nadilazio okvire Direktive 98/26/EZ.

(3) Trebalo bi uspostaviti režim na razini Zajednice koji bi omogućio davanje kolaterala u vrijednosnim papirima i gotovini u okviru struktura kamata na vrijednosne papire i prijenosa prava vlasništva uključujući i ugovore o povratnoj kupnji (repo ugovori). To će doprinijeti integriranju i ekonomičnosti financijskog tržišta kao i stabilnosti financijskog sustava Zajednice te na taj način stvoriti uvjete za slobodu pružanja usluga i slobodno kretanje kapitala na jedinstvenom tržištu financijskih usluga. Ova Direktiva se odnosi na bilateralne ugovore o financijskom kolateralu.

([1]) SL C 180 E, 26.6.2001., str. 312.
([2]) SL C 196, 12.7.2001., str. 10.
([3]) SL C 48, 21.2.2002., str. 1.
([4]) Mišljenje Europskog parlamenta od 13. prosinca 2001. (još nije objavljeno u Službenom listu), Zajedničko stajalište Vijeća od 5. ožujka 2002. (još nije objavljeno u Službenom listu) i Odluka Europskog parlamenta od 15. svibnja 2002.
([5]) SL L 166, 11.6.1998., str. 45.

▼B

(4) Ova Direktiva donosi se u europskom pravnom kontekstu koji se posebno sastoji od spomenute Direktive 98/26/EZ kao i Direktive 2001/24/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 4. travnja 2001. o reorganizaciji i likvidaciji kreditnih institucija ([1]), Direktive 2001/17/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 19. ožujka 2001. o reorganizaciji i likvidaciji osiguravajućih poduzeća ([2]) i Uredbe Vijeća (EZ) br. 1346/2000 od 29. svibnja 2000. o stečajnim postupcima ([3]). Ova Direktiva je u skladu s općim obrascem ovih prethodnih pravnih akata i nije mu u suprotnosti. Naprotiv, ova Direktiva nadopunjuje postojeće pravne akte baveći se daljnjim pitanjima i prelazeći okvire istih akata vezano uz određene probleme kojima se bave ti pravni akti.

(5) Kako bi se poboljšala pravna sigurnost ugovora o financijskom kolateralu, države bi članice trebale osigurati da se određene odredbe stečajnog prava ne primjenjuju na takve ugovore, a posebno one koje bi mogle onemogućiti uspješno unovčenje financijskih kolaterala ili izazvati sumnju u valjanost postojećih metoda kao što su bilateralno konačno netiranje, davanje dodatnog kolaterala u obliku top-up kolaterala i supstituiranje kolaterala.

(6) Ova Direktiva se ne bavi pravima osoba u odnosu na imovinu koja se daje kao financijski kolateral, a koja ne proizlaze iz odredbi ugovora o financijskom kolateralu ili se ne temelje na zakonskoj odredbi ili pravilu vezanom uz početak ili nastavak likvidacije ili mjera reorganizacije, kao što su naknada štete nastale zbog pogreške, krivog shvaćanja ili nesposobnosti.

(7) Načelo u Direktivi 98/26/EZ, prema kojem se na elektroničke vrijednosne papire koji se daju kao kolateral primjenjuje pravo onog područja sudske nadležnosti u kojem se nalazi relevantni registar, račun ili centralizirani depozitni sustav, trebalo bi proširiti kako bi se stvorila pravna sigurnost za korištenje takvih vrijednosnih papira koji se drže u prekograničnom kontekstu i koriste kao financijski kolateral u okviru ove Direktive.

(8) Sve države članice trenutačno priznaju pravilo prava mjesta gdje stvar leži, prema kojemu je primjenjiv zakon prema kojem se utvrđuje je li ugovor o financijskom kolateralu ispravno usavršen i stoga dobar u odnosu na treće stranke, zakon one zemlje u kojoj se nalazi taj financijski kolateral. Ne utječući na primjenu ove Direktive na izravno držane vrijednosne papire, ako su elektronički vrijednosni papiri dani kao financijski kolateral te ako se posjeduju preko jednog ili više posrednika, potrebno je utvrditi lokaciju njihovog knjiženja. Ako primatelj kolaterala ima sklopljen valjan ugovor koji je na snazi i sastavljen u skladu s pravom zemlje u kojoj se dotični račun vodi, tada valjanost tog

([1]) SL L 125, 5.5.2001., str. 15.
([2]) SL L 110, 20.4.2001., str. 28.
([3]) SL L 160, 30.6.2000., str. 1.

▼B

ugovora u odnosu na bilo koje sporno pravo ili vlasništvo te na utuživost tog kolaterala podliježe isključivo pravu te zemlje, čime se izbjegava pravna nesigurnost zbog djelovanja nekog nepredviđenog zakonodavstva.

▼M1

(9) Radi ograničavanja administrativnog opterećenja za strane koje koriste financijske kolaterale u smislu ove Direktive, jedini uvjet za učinkovitost zaloga koji se od njih može zahtijevati u skladu s nacionalnim propisima o financijskim kolateralima trebao bi biti da financijski kolateral bude pod nadzorom primatelja kolaterala ili osobe koja ga zastupa, ne isključujući tehnike osiguranja kod kojih je davatelju osiguranja dopuštena zamjena kolaterala ili povlačenje viška kolaterala. Ovom se Direktivom državama članicama ne bi trebalo zabraniti da zahtijevaju da se kreditno potraživanje izruči upisom u popis potraživanja.

▼B

(10) Iz istih razloga, stvaranje, valjanost, perfekcija, izvršivost ugovora o financijskom kolateralu ili prihvatljivost istoga kao dokaz, ili davanje financijskog kolaterala u okviru ugovora o financijskom kolateralu, ne trebaju ovisiti o izvršenju formalnog akta kao što je izvršenje dokumenta u specifičnom obliku ili na neki određen način, podnošenje zahtjeva ili žalbe bilo kakvom službenom ili javnom tijelu ili upisivanje u javni registar, oglašavanje u novinama ili časopisima, službenom registru ili publikaciji ili u nekoj drugoj građi, obavješćivanje državnog službenika ili podnošenja dokaza u određenom obliku vezanog uz datum izvršenja dokumenta ili instrumenta, iznos dotične financijske obveze ili bilo kojeg drugog predmeta. Međutim, ova Direktiva mora stvoriti ravnotežu između tržišne učinkovitosti i sigurnosti za ugovorne stranke kao i za treće stranke, te na taj način, između ostalog, izbjeći rizik od prijevare. Ova bi se ravnoteža trebala postići primjenom ove Direktive samo na one ugovore o financijskom kolateralu koji uključuju neki oblik izvlaštenja, tj. davanje financijskog kolaterala te gdje se davanje tog kolaterala može dokazati u pisanom obliku ili nekim drugim trajnim medijem, što osigurava sljedivost tog kolaterala. U smislu ove Direktive, akti zahtijevani na temelju prava države članice za prijenos ili stvaranje kamate na vrijednosne papire na financijske instrumente, izuzev elektroničkih vrijednosnih papira, kao što je indosman u slučaju instrumenata po narudžbi, ili upis u registar izdavatelja u slučaju upisanih instrumenata, ne bi se trebali smatrati formalnim aktima.

(11) Osim toga, ova bi Direktiva trebala zaštititi samo one ugovore o financijskom kolateralu koje je moguće dokazati. Takav dokaz se može dati u pisanom ili u bilo kojem drugom pravno izvršivom obliku u okviru prava koje se primjenjuje na taj ugovor o financijskom kolateralu.

(12) Pojednostavljivanje upotrebe financijskog kolaterala smanjenjem administrativnog tereta povećava učinkovitost prekograničnog djelovanja Europske središnje banke i nacionalnih središnjih banaka država članica koje su dio ekonomske i monetarne unije, koji su nužni za provođenje zajedničke monetarne politike. Nadalje, osiguravanje djelomične zaštite ugovora o financijskom kolateralu od nekih odredbi stečajnog prava dodatno podržava širi

▼B

vid zajedničke monetarne politike, u kojoj sudionici na tržištu novca poravnavaju ukupnu količinu likvidnosti na tržištu između sebe putem prekograničnih transakcija poduprtih kolateralom.

(13) Cilj ove Direktive je zaštita valjanosti ugovora o financijskom kolateralu koji se temelje na prijenosu punog vlasništva nad kolateralom tako da, između ostalog, uklone takozvanu prekvalifikaciju takvih ugovora o financijskom kolateralu (uključujući i ugovore o povratnoj kupnji) u kamate na vrijednosne papire.

(14) Izvršivost bilateralnog konačnog netiranja trebala bi biti zaštićena, ne samo kao provedbeni mehanizam za ugovore o financijskom kolateralu s prijenosom vlasništva, uključujući i ugovore o povratnoj kupnji, već i šire, u slučajevima gdje ugovor o financijskom kolateralu uključuje i konačno netiranje. Ispravne prakse upravljanja rizicima uobičajene na financijskom tržištu trebale bi biti zaštićene kako bi omogućile sudionicima da smanje svoju kreditnu izloženost koja proizlazi iz raznih neto financijskih transakcija, u kojima se kreditna izloženost izračunava kombinirajući procijenjene trenutne izloženosti po svim neizvršenim transakcijama s drugom strankom, usklađujući recipročne stavke kako bi se dobio ukupan iznos koji se zatim uspoređuje s trenutačnom vrijednošću kolaterala.

(15) Ova Direktiva ne bi trebala dovoditi u pitanje ograničenja ili uvjete iz državnog prava vezane uz podnošenje zahtjeva, obveze usklađivanja ili netiranje, kao na primjer vezano uz njihov reciprocitet ili činjenicu da su zaključeni prije nego što je primatelj kolaterala znao ili trebao znati za početak (ili za bilo koji obvezujući pravni akt koji prethodi početku) likvidacije ili mjera reorganizacije koje se provode nad davateljem kolaterala.

(16) Ispravna tržišna praksa koju podržavaju regulatori, prema kojoj sudionici u financijskom tržištu koriste ugovore o top-up financijskom kolateralu kako bi upravljali kreditnim međusobnim rizikom i smanjili ga računajući trenutnu vrijednost kreditne izloženosti i financijskog kolaterala metodom „mark-to-market”, te shodno tome traže top-up financijski kolateral ili vraćaju višak financijskog kolaterala, trebala bi biti zaštićena od određenih pravila o automatskom izbjegavanju. Isto se primjenjuje na mogućnost zamjene imovine koja je dana kao financijski kolateral drugom imovinom iste vrijednosti. Namjera je uklanjanje mogućnosti sumnje u slučajevima u kojima se daje top-up ili rezervni financijski kolateral samo na temelju činjenice da su postojale relevantne financijske obveze prije davanja financijskog kolaterala, ili ako je financijski kolateral dan tijekom propisanog roka. Međutim, ovo ne dovodi u pitanje mogućnost sumnje u ugovor o financijskom kolateralu na temelju nacionalnog prava, kao i sumnje u davanje financijskog kolaterala kao dijela početne obveze, top-up ili rezervnog financijskog kolaterala, na primjer

▼B

u slučajevima kada je to namjerno učinjeno na štetu drugih vjerovnika (ovo, između ostalog, uključuje radnje temeljene na prijevari ili sličnim pravilima za izbjegavanje koja se mogu primjenjivati u propisanom roku).

(17) Ova Direktiva omogućuje brze i neformalističke provedbene postupke za zaštitu financijske stabilnosti i suzbijanje učinka zaraze u slučaju da jedna stranka prekrši ugovor o financijskom kolateralu. Međutim, ova Direktiva pomiruje ove potonje ciljeve sa zaštitom davatelja kolaterala i trećih stranaka tako da izričito potvrđuje mogućnost država članica da zadrže ili uvedu u svoje nacionalno zakonodavstvo postupak naknadne kontrole kojim sudovi mogu provjeriti unovčenje ili određivanje vrijednosti financijskog kolaterala te izračun relevantnih financijskih obveza. Takva bi kontrola trebala dopustiti pravosudnim tijelima provjeru jesu li unovčenje ili određivanje vrijednosti obavljeni na poslovno razuman način.

(18) Trebala bi postojati mogućnost davanja gotovine kao kolaterala unutar struktura prijenosa prava vlasništva i osiguranih struktura, koja bi bila zaštićena priznavanjem netiranja, odnosno, davanja gotovinskog kolaterala. Gotovinom se smatra jedino uplata na račun, ili slični nalozi za isplatu novca (kao što su depoziti na tržištu novca), što izričito isključuje novčanice.

(19) Ova Direktiva omogućava pravo uporabe u slučaju ugovora o financijskom kolateralu u vrijednosnim papirima, što povećava likvidnost na financijskom tržištu koja proizlazi iz ponovne uporabe „založenih" vrijednosnih papira. Međutim, ta ponovna uporaba ne bi trebala dovoditi u pitanje nacionalno zakonodavstvo vezano uz odvajanje imovine i nepravedno postupanje s vjerovnicima.

▼M1

(20) Ovom se Direktivom ne dovodi u pitanje valjanost niti učinak ugovornih odredbi financijskih instrumenata ili kreditnih potraživanja danih kao financijskih kolaterala poput prava, obveza ili drugih uvjeta sadržanih u uvjetima za izdavanje takvih instrumenata, niti bilo koja druga prava i obveze i drugi uvjeti koji vrijede među izdavateljima i imateljima takvih instrumenata ili među dužnicima i vjerovnicima takvih kreditnih potraživanja.

▼B

(21) Ovaj akt je u skladu s temeljnim pravima i slijedi načela utvrđena posebno u Povelji o temeljnim pravima Europske unije.

(22) Budući da cilj predloženog djelovanja, to jest stvaranje minimalnog režima vezanog uz uporabu financijskog kolaterala, ne mogu dostatno ostvariti države članice nego ga se stoga, zbog opsega i učinka djelovanja, može na bolji način ostvariti i na razini Zajednice, Zajednica može usvojiti mjere, u skladu s načelom supsidijarnosti utvrđenim člankom 5. Ugovora. Sukladno načelu proporcionalnosti, kako je utvrđeno tim člankom, ova Direktiva ne prelazi okvire potrebne za postizanje tog cilja.

▼M1

(23) Ova Direktiva ne utječe na prava država članica da u vezi kreditnih potraživanja uvedu propise radi osiguravanja valjanosti ugovora o financijskim kolateralima u odnosu na treće osobe.

▼B

DONIJELI SU OVU DIREKTIVU:

Članak 1.

Predmet i područje primjene

1. Ovom Direktivom se utvrđuje režim na razini Zajednice primjenjiv na ugovore o financijskom kolateralu koji udovoljavaju zahtjevima određenim stavcima 2. i 5. i financijskom kolateralu u skladu s uvjetima određenim stavcima 4. i 5.

2. Primatelj i davatelj kolaterala moraju pripadati jednoj od sljedećih kategorija:

(a) javno tijelo (izuzev poduzeća s državnim jamstvom, osim ako ulaze u točke (b) do (e)), uključujući:

i. tijela javnog sektora država članica zadužena za javni dug ili koja interveniraju u upravljanju javnim dugom; i

ii. tijela javnog sektora država članica ovlaštena za vođenje računa za korisnike;

▼M1

(b) središnja banka, Europska središnja banka, Banka za međunarodne namire, multilateralna razvojna banka iz dijela 1. odjeljka 4. Priloga VI. Direktivi 2006/48/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 14. lipnja 2006. o osnivanju i obavljanju djelatnosti kreditnih institucija (preinačeno) ([1]), Međunarodni monetarni fond i Europska investicijska banka;

▼B

(c) financijska institucija koja podliježe bonitetnom nadzoru, uključujući:

▼M1

i. kreditne institucije kako su definirane u članku 4. stavku 1. Direktive 2006/48/EZ, uključujući institucije iz članka 2. te Direktive;

ii. investicijska društva kako su definirana u članku 4. stavku 1. točki 1. Direktive 2004/39/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. travnja 2004. o tržištima financijskih instrumenata ([2]);

iii. financijske institucije kako su definirane u članku 1. stavku (a) Direktive 2006/48/EZ

iv. osiguravajuća društva kako su definirana u članku 1. stavku (a) Direktive Vijeća 92/49/EEZ od 18. lipnja 1992. o usklađivanju zakona i drugih propisa koji se odnose na izravno osiguranje osim životnog osiguranja (Treća direktiva o neživotnom osiguranju) ([3]) i osiguravajuća društva kako su definirana u članku 1.

([1]) SL L 177, 30.6.2006., str. 1.
([2]) SL L 145, 30.4.2004., str. 1.
([3]) SL L 228, 11.8.1992., str. 1.

▼M1

stavku 1. točki (a) Direktive 2002/83/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 5. studenoga 2002. o životnom osiguranju ([1]);

▼B

v. poduzeće za zajedničko ulaganje u prenosive vrijednosne papire kako je određeno člankom 1. stavkom 2. Direktive Vijeća 85/611/EEZ od 20. prosinca 1985. o usklađivanju zakona i drugih propisa u odnosu na subjekte za zajednička ulaganja u prenosive vrijednosne papire ([2]);

vi. društvo za upravljanje kako je određeno člankom 1.a točkom (2) Direktive 85/611/EEZ;

(d) Glavna stranka, posrednik za namire ili klirinška kuća, kako su određeni u članku 2. točkama (c), (d), odnosno (e) Direktive 98/26/EZ, uključujući i slične institucije regulirane nacionalnim pravom koje djeluju na tržištima budućnosnica, opcija i derivata u onoj mjeri koja nije obuhvaćena tom Direktivom, te osoba, osim fizičke osobe, koja djeluje kao povjerenik ili opunomoćenik u ime jedne ili više osoba, uključujući držatelja obveznica ili drugih oblika sekuritiziranog duga ili bilo koja druga institucija definirana u točkama (a) do (d);

(e) osoba, osim fizičke osobe, uključujući i poduzeća i partnerstva bez pravne osobnosti, pod uvjetom da je druga stranka jedna od institucija definirana u točkama (a) do (d).

3. Države članice mogu iz područja primjene ove Direktive isključiti ugovore o financijskom kolateralu u kojima je jedna od ugovornih stranaka osoba navedena u stavku 2. točki (e).

Ako države članice upotrijebe ovu mogućnost, o tome obavješćuju Komisiju koja o tome obavješćuje ostale države članice.

4. ►M1 (a) Financijski kolaterali koji se pribavljaju jesu gotovina, financijski instrumenti ili kreditna potraživanja; ◄

(b) Države članice mogu iz područja primjene ove Direktive isključiti financijski kolateral koji se sastoji od dionica davatelja kolaterala, dionica u povezanim poduzećima u smislu sedme Direktive Vijeća 83/349/EEZ od 13. lipnja 1983. o konsolidiranim financijskim izvještajima ([3]) i dionicama u poduzećima čija je isključiva svrha posjedovanje proizvodnih sredstava neophodnih za poslovanje davatelja kolaterala ili posjedovanje nekretnina ;

▼M1

(c) Države članice iz područja primjene ove Direktive mogu isključiti kreditna potraživanja kada je dužnik potrošač kako je definiran u članku 3. stavku (a) Direktive

([1]) SL L 345, 19.12.2002., str. 1.
([2]) SL L 375, 31.12.1985., str. 3. Direktiva kako je zadnje izmijenjena Direktivom 2001/108/EZ Europskog parlamenta i Vijeća. (SL L 41, 13.2.2002., str. 35.).
([3]) SL L 193, 18.7.1983., str. 1. Direktiva kako je zadnje izmijenjena Direktivom 2001/65/EZ Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 283, 27.10.2001., str. 28.).

▼M1

2008/48/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2008. o ugovorima o potrošačkim kreditima ([1]) ili mikro ili malo poduzeće kako je definirano u članku 1. i članku 2. stavcima 2. i 3. Priloga Preporuci Komisije 2003/361/EZ od 6. svibnja 2003. o definiciji mikro, malih i srednjih poduzeća ([2]), osim ako je primatelj kolaterala ili davatelj kolaterala kod takvih kreditnih potraživanja jedna od institucija iz članka 1. stavka 2. točke (b) ove Direktive.

▼B

5. Ova se Direktiva primjenjuje na financijski kolateral nakon njegova davanja i ako se to davanje može dokazati u pisanom obliku.

Kao dokaz davanja financijskog kolaterala, mora se omogućiti identifikacija tog financijskog kolaterala. U tom smislu, dovoljno je dokazati da je kolateral u elektroničkim vrijednosnim papirima uplaćen na relevantni račun ili da je položen na taj račun te da je gotovinski kolateral uplaćen ili da je položen na za to određeni račun. ►M1 Kod kreditnih potraživanja, upis u popis kreditnih potraživanja koji se primatelju kolaterala dostavlja u pisanom obliku ili na neki drugi zakonski istovjetan način dovoljan je da se utvrdi kreditno potraživanje i pruži dokaz da je potraživanje dano kao financijski kolateral među stranama. ◄

▼M1

Ne dovodeći u pitanje drugi podstavak, države članice mogu propisati da je upis u popis kolaterala koji se primatelju kolaterala dostavlja u pisanom obliku ili na neki drugi zakonski istovjetan način, također dovoljan da se utvrdi kreditno potraživanje i da se dužniku ili trećoj osobi dokaže da je potraživanje dano kao financijski kolateral.

▼B

Ova Direktiva se primjenjuje na ugovore o financijskom kolateralu ako taj ugovor postoji u pisanom obliku ili u nekom drugom pravno ekvivalentnom obliku.

▼M2

6. Članci od 4. do 7. ove Direktive ne primjenjuju se ni na kakva ograničenja u provedbi ugovora o financijskom kolateralu niti ograničenja učinka ugovora o financijskom kolateralu u vrijednosnim papirima, odredbe o konačnom netiranju ili prijeboju određena na temelju glave IV. poglavlja V. ili VI. Direktive 2014/59/EU Europskog parlamenta i Vijeća ([3]) ili na bilo kakvo takvo ograničenje određeno na temelju sličnih ovlasti u pravu države članice radi olakšavanja uredne sanacije bilo kojeg subjekta iz stavka 2. točke (c) podtočke iv. i točke (d) koji podliježe zaštitnim mjerama koje su najmanje jednakovrijedne mjerama navedenima u glavi IV. poglavlju VII. Direktive 2014/59/EU.

([1]) SL L 133, 22.5.2008., str. 66.
([2]) SL L 124, 20.5.2003., str. 36.
([3]) Direktiva 2014/59/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o uspostavi okvira za oporavak i sanaciju kreditnih institucija i investicijskih društava te o izmjeni Direktive Vijeća 82/891/EEZ i direktiva 2001/24/EZ, 2002/47/EZ, 2004/25/EZ, 2005/56/EZ, 2007/36/EZ, 2011/35/EZ, 2012/30/EZ i 2013/36/EU te uredbi (EU) br. 1093/2010 i (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 173, 12.6.2014., str. 190).

▼B

Članak 2.

Definicije

1. Za potrebe ove Direktive:

(a) „ugovor o financijskom kolateralu” znači ugovor o financijskom kolateralu s prijenosom prava vlasništva ili ugovor o financijskom kolateralu u vrijednosnim papirima bilo da su obuhvaćeni glavnim ugovorom ili općim uvjetima;

▼M1

(b) „ugovor o financijskom kolateralu s prijenosom vlasničkih prava” znači ugovor, uključujući i ugovore o povratnoj kupnji, u skladu s kojim davatelj osiguranja prenosi puno pravo vlasništva nad financijskim kolateralom ili sva prava nad tim financijskim kolateralom, primatelju kolaterala za potrebe osiguranja ili drukčijeg pokrivanja ispunjenja relevantnih financijskih obveza;

(c) „ugovor o financijskom kolateralu sa zasnivanjem posebnog založnog prava” znači ugovor u skladu s kojim davatelj kolaterala daje financijski kolateral kao osiguranje primatelju osiguranja ili u njegovu korist, pri čemu davatelj kolaterala u trenutku zasnivanja založnog prava zadržava puno ili kvalificirano vlasništvo ili sva prava nad financijskim kolateralom;

▼B

(d) „gotovina” znači novac uplaćen na račun u bilo kojoj valuti ili slični zahtjevi za isplatu novca, kao što su depoziti na tržištu novca;

(e) „financijski instrumenti” znači dionice u društvima i ostali vrijednosni papiri jednaki dionicama u društvima i obveznice te drugi oblici dužničkih instrumenata, ako se istima može trgovati na tržištu kapitala, te bilo koji drugi vrijednosni papiri kojima se inače trguje te koji donose pravo stjecanja takvih dionica, obveznica ili drugih vrijednosnih papira upisom, kupnjom ili razmjenom, ili koji dovode do gotovinske namire (isključujući instrumente plaćanja), uključujući udjele u subjektima za zajednička ulaganja, instrumentima tržišta novca i potraživanja vezana uz sve gore navedeno, prava nad gore navedenim ili s obzirom na gore navedeno;

(f) „relevantne financijske obveze” znači obveze osigurane ugovorom o financijskom kolateralu koje daju pravo na gotovinsku namiru i/ili prijenos financijskih instrumenata.

Relevantne financijske obveze mogu se sastojati od ili mogu uključivati sljedeće:

i. sadašnje ili buduće, stvarne, potencijalne ili očekivane obveze (uključujući i obveze proizašle na temelju glavnog ili sličnog ugovora);

ii. obveze prema primatelju kolaterala od strane bilo koje osobe osim davatelja kolaterala; ili

iii. obveze određenog razreda ili vrste koje se povremeno pojavljuju;

(g) „kolateral u elektroničkim vrijednosnim papirima” znači financijski kolateral dan u okviru ugovora o financijskom kolateralu koji se sastoji od financijskih instrumenata, nad kojima je pravo vlasništva iskazano uknjižbama u registar ili računom kojeg održava posrednik ili netko u njegovo ime;

▼B

(h) „relevantni račun” znači, kad je riječ o kolateralu u elektroničkim vrijednosnim papirima koji podliježe ugovoru o financijskom kolateralu, registar ili račun, koji može voditi primatelj kolaterala, u kojeg se vrše uknjižbe te putem kojeg je kolateral u elektroničkim vrijednosnim papirima dan primatelju kolaterala;

(i) „ekvivalentni kolateral” znači:

i. kad je riječ o gotovini, sredstvo plaćanja istog iznosa i u istoj valuti;

ii. kad je riječ o financijskim instrumentima, financijski instrumenti od istog izdavatelja ili dužnika, koji su dio iste emisije ili razreda te iste nominalne vrijednosti, valute i opisa, ili druga sredstva, ako ugovor o financijskom kolateralu omogućuje prijenos tih sredstava u slučaju događaja vezanog uz bilo koje financijske instrumente koji čine financijski kolateral ili događaja koji na njih utječe;

(j) „postupak likvidacije” znači skupni postupak koji uključuje unovčenje sredstava i podjelu prihoda vjerovnicima, dioničarima ili članovima, kako je primjereno, koji uključuje intervenciju upravnih ili pravosudnih vlasti, uključujući i slučajeve u kojima se taj postupak prekida nagodbom ili drugom sličnom mjerom, bilo da je postupak likvidacije temeljen na nesolventnosti te bio on dobrovoljan ili prisilan;

(k) „mjere reorganizacije” znači mjere koje uključuju intervenciju upravnih ili pravosudnih tijela čiji je cilj sačuvati ili obnoviti financijsku situaciju i koje utječu na ranije postojeća prava trećih stranaka, uključujući, no ne ograničavajući se na, mjere koje uključuju suspenzije plaćanja, suspenzije provedbenih mjera ili smanjenje potraživanja;

(l) „događaj izvršenja” je slučaj neispunjavanja obveza ili bilo koji sličan događaj sukladno dogovoru između ugovornih stranaka, u slučaju kojeg, sukladno odredbama ugovora o financijskom kolaterala ili primjenom prava, primatelj kolaterala ima pravo unovčiti ili zaplijeniti financijski kolateral ili stupa na snagu odredba o konačnom netiranju;

(m) „pravo uporabe” je pravo primatelja kolaterala na uporabu i raspolaganje financijskim kolateralom u skladu s ugovorom o financijskom kolateralu kao njegov vlasnik u skladu s odredbama ugovora o financijskom kolateralu u vrijednosnim papirima;

(n) „odredba o konačnom netiranju” je odredba ugovora o financijskom kolateralu, ili ugovora koji uključuje financijski kolateral, ili, u nedostatku takve odredbe, svaka zakonska odredba kojom se, u slučaju nekog događaja izvršenja, izazvanog operacijom netiranja, usklađivanja ili na neki drugi način:

i. obveze stranaka ubrzavaju kako bi odmah dospjele i kako bi se izrazile kao obveza plaćanja iznosa koji predstavlja njihovu procijenjenu trenutnu vrijednost, ili se ukidaju i zamjenjuju obvezom plaćanja tog iznosa; i/ili

ii. obavlja obračun dospjelih iznosa jedne stranke prema drugoj u smislu ovih obveza te je stranka koja drugoj stranci duguje veći iznos dužna platiti neto iznos koji odgovara saldu tog računa;

▼M1

(o) „kreditna potraživanja” znači novčana potraživanja koja proizlaze iz ugovora, pri čemu kreditna institucija kako je definirana u članku 4. stavku 1. Direktive 2006/48/EZ, uključujući institucije iz članka 2. te Direktive, daje kredit u obliku zajma.

▼B

2. Upućivanja u ovoj Direktivi na „davanje” financijskog kolaterala odnose se na davanje, prenošenje, držanje, upisivanje ili drugo označivanje kolaterala da je u posjedu ili pod kontrolom primatelja kolaterala ili osobe koja djeluje u ime primatelja kolaterala. ►M1 Sva prava na zamjenu, prava na povlačenje viška financijskog kolaterala u korist davatelja kolaterala ili, u slučaju kreditnih potraživanja, pravo na ubiranje prihoda od tih prava do daljnjega, ne dovode u pitanje pribavljanje financijskog kolaterala primatelju kolaterala kako je navedeno u ovoj Direktivi. ◄

3. Upućivanja u ovoj Direktivi na „pisanje” uključuju bilježenje elektroničkim putem i na bilo koji drugi trajni medij.

Članak 3.

Formalni zahtjevi

1. Države članice ne zahtijevaju da stvaranje, valjanost, perfekcija, izvršivost ili prihvatljivost kao dokaz ugovora o financijskom kolateralu ili davanje financijskog kolaterala u okviru ugovora o financijskom kolateralu ovisi o izvršenju nekog formalnog akta.

▼M1

Ne dovodeći u pitanje članak 1. stavak 5., kada se kao financijski kolaterali daju kreditna potraživanja, države članice ne smiju zahtijevati da njihovo zasnivanje, njihova valjanost, učinkovitost, prednost, utuživost ili prihvatljivost njihova dokaza ovise o provedbi neke formalne radnje kao što je registracija ili obavješćivanje dužnika o kreditnom potraživanju koje se daje kao kolateral. Međutim, države članice mogu zahtijevati provedbu formalnih radnji kao što su registracija ili obavješćivanje dužnika radi njihove učinkovitosti, prednosti, utuživost ili prihvatljivosti njihova dokaza naspram dužnika ili trećih osoba.

Komisija do 30. lipnja 2014. izvješćuje Europski parlament i Vijeće jesu li odredbe ovog stavka i dalje primjerene.

▼B

2. Stavak 1. ne dovodi u pitanje primjenu ove Direktive na financijski kolateral tek kada je on dan i ako se to davanje može dokazati u pisanom obliku i ako se ugovor o financijskom zalogu može dokazati u pisanom obliku ili na pravno ekvivalentan način.

▼M1

3. Ne dovodeći u pitanje Direktivu Vijeća 93/13/EEZ od 5. travnja 1993. o nepravednim uvjetima u potrošačkim ugovorima ([1]) i nacionalne odredbe o nepravednim uvjetima ugovora, države članice osiguravaju da se dužnici kreditnih potraživanja u pisanom obliku ili na drugi zakonski istovjetan način mogu valjano odreći:

([1]) SL L 95, 21.4.1993., str. 29.

▼M1

i. svojih prava na prijeboj s vjerovnicima kreditnih potraživanja te s osobama kojima je vjerovnik ustupio, založio ili na drugi način mobilizirao kreditno potraživanje kao kolateral; i

ii. svojih prava koja proizlaze iz propisa o čuvanju bankovne tajne koja bi u suprotnom onemogućila ili ograničila sposobnost vjerovnika kreditnog potraživanja da osigura podatke o kreditnom potraživanju ili dužniku u smislu korištenja kreditnog potraživanja kao kolaterala.

▼B

Članak 4.

Izvršenje ugovora o financijskom kolateralu

1. Države članice se brinu da u slučaju događaja izvršenja, primatelj kolaterala bude u mogućnosti unovčiti na sljedeće načine financijski kolateral dan u okviru i podložan odredbama utvrđenim ugovorom o financijskom kolateralu u vrijednosnim papirima:

(a) financijski instrumenti, prodajom ili zapljenom i prebijanjem njihove vrijednosti s relevantnom financijskom obvezom ili primjenom njihove vrijednosti u podmirivanju tih financijskih obveza;

(b) gotovina, prebijanjem iznosa s relevantnom financijskom obvezom ili primjenom njihove vrijednosti u podmirivanju tih financijskih obveza;

▼M1

(c) kreditna potraživanja, prodajom ili prisvajanjem i prijebojem njihove vrijednosti s relevantnim financijskim obvezama ili uvažavanjem njihove vrijednosti prilikom otpuštanja relevantnih financijskih obveza.

▼B

2. Zapljena je moguća isključivo:

(a) ako je tako dogovoreno između obiju stranaka potpisnica ugovora o financijskom kolateralu u vrijednosnim papirima; i

▼M1

(b) su se strane u ugovoru o financijskom kolateralu sa zasnivanjem posebnog založnog prava dogovorile o vrednovanju financijskih instrumenata i kreditnih potraživanja.

_____

▼B

4. Načini unovčavanja financijskog kolaterala navedeni u stavku 1., podložni odredbama ugovora o financijskom kolateralu u vrijednosnim papirima, ne podliježu sljedećim zahtjevima:

(a) da obavijest o namjeri unovčavanja mora biti prethodno dana;

(b) da uvjete unovčavanja mora odobriti bilo koji sud, javni službenik ili neka druga osoba;

(c) da se unovčenje provodi putem javne dražbe ili na bilo koji drugi propisani način; ili

(d) da mora proći dodatno razdoblje.

5. Države članice osiguravaju da ugovor o financijskom kolateralu može stupiti na snagu u skladu sa svojim odredbama bez obzira na početak ili nastavak postupka likvidacije ili mjera reorganizacije koje se odnose na davatelja ili primatelja kolaterala.

▼B

6. Ovaj članak te članci 5., 6. i 7. ne dovode u pitanje uvjete nacionalnog prava u smislu da unovčenje ili određivanje vrijednosti financijskog kolaterala i izračunavanje relevantnih financijskih obveza bude obavljeno na poslovno razuman način.

Članak 5.

Pravo uporabe financijskog kolaterala u okviru ugovora o financijskom kolateralu u vrijednosnim papirima

1. Ako odredbe ugovora o financijskom kolateralu u vrijednosnim papirima dopuštaju, države članice osiguravaju primatelju kolaterala pravo uporabe financijskog kolaterala danog u okviru ugovora o financijskom kolateralu.

2. Ako primatelj kolaterala iskoristi pravo uporabe, on time stvara obvezu prijenosa odgovarajućeg kolaterala kako bi zamijenio izvorni financijski kolateral najkasnije do roka za izvršenje relevantnih financijskih obveza obuhvaćenim ugovorom o financijskom kolateralu u vrijednosnim papirima.

Isto tako, primatelj kolaterala na dan izvršenja relevantnih financijskih obveza ili prenosi odgovarajući kolateral ili, ako odredbe ugovora o financijskom kolateralu u vrijednosnim papirima to dopuštaju, prebija vrijednost odgovarajućeg kolaterala ili primjenjuje tu vrijednost u podmirivanju relevantnih financijskih obveza.

3. Ekvivalentni kolateral prenesen pri podmirivanju obveze kao što je navedeno u stavku 2., prvom podstavku, podliježe istom ugovoru o financijskom kolateralu u vrijednosnim papirima koji je regulirao izvorni financijski kolateral te se njime postupa isto kao da je dan u okviru ugovora o financijskom kolateralu u vrijednosnim papirima u isto vrijeme kad je dan i prvobitni financijski kolateral.

4. Države članice osiguravaju da u slučaju da primatelj kolaterala upotrijebi financijski kolateral u skladu s ovim člankom prava primatelja kolaterala u okviru ugovora o financijskom kolateralu u vrijednosnim papirima ne postanu nevažeća ili neizvršiva u odnosu na financijski kolateral koji primatelj kolaterala prenosi pri podmirivanju obveze kako je navedeno u stavku 2. prvom podstavku.

5. U slučaju da dođe do događaja izvršenja dok je obveza navedena u stavku 2. prvom podstavku još nepodmirena, ta obveza može podleći odredbi o konačnom netiranju.

▼M1

6. Ovaj se članak ne primjenjuje na kreditna potraživanja.

▼B

Članak 6.

Priznavanje ugovora o financijskom kolateralu s prijenosom prava vlasništva

1. Države članice osiguravaju da ugovor o financijskom kolateralu s prijenosom prava vlasništva može stupiti na snagu u skladu sa svojim odredbama.

▼B

2. U slučaju da dođe do događaja izvršenja dok je obveza primatelja kolaterala da prenese odgovarajući kolateral u okviru ugovora o financijskom kolateralu s prijenosom prava vlasništva još nepodmirena, ta obveza može postati predmetom odredbe o konačnom netiranju.

Članak 7.

Priznavanje odredbi o konačnom netiranju

1. Države članice osiguravaju da odredba o konačnom netiranju može stupiti na snagu u skladu sa svojim odredbama:

(a) neovisno o početku ili nastavku postupka likvidacije ili mjera reorganizacije nad davateljem i/ili primateljem kolaterala; i/ili

(b) neovisno o bilo kojoj navodnoj zadaći, sudsku ili drugu obvezu ili drugo raspolaganje tim pravima ili vezano uz ta prava.

2. Države članice osiguravaju da izvršenje odredbe o konačnom netiranju ne podliježe uvjetima navedenima u članku 4. stavku 4., osim ako se ugovorne stranke dogovore drukčije.

Članak 8.

Neprimjena nekih odredbi o nesolventnosti

1. Države članice osiguravaju da se ugovor o financijskom kolateralu, kao i davanje financijskog kolaterala u okviru takvog ugovora, ne može proglasiti nevaljanim ili ništavim ili se poništiti samo na temelju činjenice da je ugovor o financijskom kolateralu sklopljen ili da je financijski kolateral dan:

(a) na dan početka postupka likvidacije ili mjera reorganizacije, ali prije naloga ili dekreta kojim ti postupci ili mjere započinju; ili

(b) u propisanom razdoblju prije početka, i određenom u odnosu na početak takvog postupka ili mjera, ili u odnosu na izdavanje svakog naloga ili dekreta, ili poduzimanje drugog djelovanja ili u slučaju nekog drugog događaja za vrijeme takvih postupaka ili mjera.

2. Države članice osiguravaju, ako je sastavljen ugovor o financijskom kolateralu ili postoje relevantne financijske obveze, ili je financijski kolateral dan istog dana, ali nakon početka postupka likvidacije ili mjera reorganizacije, da on bude pravno izvršiv i obvezujući za treće stranke ako primatelj kolaterala može dokazati da nije bio svjestan, niti je trebao biti svjestan, početka takvih postupaka ili mjera.

3. Ako ugovor o financijskom kolateralu uključuje:

(a) obvezu davanja financijskog kolaterala ili dodatnog financijskog kolaterala kako bi se uzele u obzir promjene vrijednosti financijskog kolaterala ili iznosa relevantnih financijskih obveza; ili

(b) pravo na povlačenje financijskog kolaterala po davanju financijskog kolaterala gotovo iste vrijednosti zamjenom ili razmjenom;

▼B

države članice osiguravaju da se davanje financijskog kolaterala, dodatnog financijskog kolaterala ili zamjenskog ili rezervnog financijskog kolaterala u okviru takve obveze ili prava ne smatra nevaljanim ili poništenim ili ništavim samo na temelju sljedećeg:

i. ako je kolateral dan na dan početka postupka likvidacije ili mjera reorganizacije, ali prije izdavanja naloga ili dekreta kojim započinju takvi postupci ili mjere, ili u propisanom razdoblju prije početka, i definiran u odnosu na početak postupka likvidacije ili mjera reorganizacije, ili u odnosu na izdavanje naloga ili dekreta ili poduzimanja drugog djelovanja ili u slučaju nekog drugog događaja za vrijeme tih postupaka ili mjera; i/ili

ii. ako su relevantne financijske obveze stvorene prije dana davanja financijskog kolaterala, dodatnog financijskog kolaterala ili zamjenskog ili rezervnog financijskog kolaterala.

4. Ne dovodeći u pitanje stavke 1., 2. i 3., ova Direktiva ne utječe na opće odredbe nacionalnog prava o nesolventnosti u odnosu na poništenje transakcija započetih u propisanom roku navedenog u stavku 1. točki (b) i u stavku 3. alineji (i).

Članak 9.

Sukob zakona

1. Sva pitanja vezana uz probleme obuhvaćene stavkom 2. koja se odnose na kolateral u elektroničkim vrijednosnim papirima podliježu pravu zemlje u kojoj se vodi dotični račun. Uputa na pravo neke zemlje je uputa na njezino domaće pravo, zanemarujući svaku odredbu prema kojoj je, pri odlučivanju o dotičnom pitanju, potrebno upućivati na pravo neke druge zemlje.

2. Pitanja obuhvaćena stavkom 1. su:

(a) pravna priroda i učinci vlasništva kolaterala u elektroničkim vrijednosnim papirima;

(b) uvjeti perfekcije ugovora o financijskom kolateralu koji se odnosi na kolateral u elektroničkim vrijednosnim papirima i davanje kolaterala u elektroničkim vrijednosnim papirima u okviru takvog ugovora, i općenitije, dovršavanje potrebnih koraka kako bi takav ugovor i davanje kolateral imali učinak u odnosu na treće stranke;

(c) ako je vlasništvo ili interes neke osobe nad kolateralom u elektroničkim vrijednosnim papirima dovedeno u pitanje nekim spornim vlasništvom ili interesom ili je njemu podređen, ili je došlo do stjecanja u dobroj vjeri;

(d) koraci potrebni za unovčenje kolaterala u elektroničkim vrijednosnim papirima nakon događaja izvršenja.

▼M2

Članak 9.a

Direktive 2008/48/EZ i 2014/59/EU

Ovom Direktivom ne dovode se u pitanje direktive 2008/48/EZ i 2014/59/EU.

▼B

Članak 10.

Izvješće Komisije

Najkasnije do 27. prosinca 2006. Komisija podnosi izvješće Europskom parlamentu i Vijeću o primjeni ove Direktive, posebno o primjeni članka 1. stavka 3., članka 4. stavka 3. i članka 5., uz prijedloge izmjena prema potrebi.

Članak 11.

Provedba

Države članice donose zakone i druge propise potrebne za usklađivanje s ovom Direktivom najkasnije do 27. prosinca 2003. One o tome odmah obavješćuju Komisiju.

Kada države članice donose ove odredbe, te odredbe prilikom njihove službene objave sadržavaju uputu na ovu Direktivu ili se uz njih navodi takva uputa. Države članice određuju načine tog upućivanja.

Članak 12.

Stupanje na snagu

Ova Direktiva stupa na snagu na dan objave u *Službenom listu Europskih zajednica*.

Članak 13.

Adresati

Ova je Direktiva upućena državama članicama.